

תקמו

הלכות ברכת המזון קצה

קצה חבורות שאוכלים בהרבה מקומות מה דינם וכו' ד' סעיפים:

א ב' חבורות שאוכלות בבית אחד^א או בב' בתים: שאין דרך הרבים מפסקת ביניהם^ב אם מקצתן רואים אלו את אלו מצטרפות לזימון ואם לאו אינן מצטרפות אלא אלו מזמנין לעצמן ואלו מזמנין לעצמן ואם יש שמש אחד לשתיהן הוא מצטרף^ג אע"פ שלא אבל עמהם^ד:

ב וכל זה כשנכנסו מתחילה לשם על דעת להצטרף^ה אבל בסתם אינן מצטרפות אפי' רואים אלו את אלו והם בבית אחד ושמש אחד לשתיהן^ו שהרי אינן מצטרפות לזימון אלא א"כ קבעו בשלחן אחד לאכול יחד^ז שאז נחשבים כגוף אחד וברכה אחת לכולם^ח וכאן כל חבורה היא לעצמה משא"כ כשנכנסו ונחלקו לב' חבורות על דעת להצטרף לברכה אחת ה"ל כאלו נכנסו ונתחברו בחבורה אחת שעיקר החיבור והצירוף הוא הכוונה להתחבר^ט:

אבל אם נכנסו ונחלקו סתם שלא על דעת להצטרף אע"פ שבשעת ברכת המוציא היה בדעתם להצטרף שוב אין כוונתם מועלת להכריע ולצרפם אפי' לברכת המוציא עצמה כמ"ש בס"ק^י ו"א כ"ש לברכת המזון^{יב}.

ואם נכנסו זו אחר זו אע"פ שהשנייה נכנסה על דעת להצטרף עם הראשונה אם הראשונה לא היה ברעתה כלל בשעת כניסתה על השנייה להצטרף עמה אלא נכנסה סתם אינן מצטרפות^{יג} לפיכך בסעודות גדולות במקומות שנכנסים בזה אחר זה זימנו כל חבורה לעצמה:

ג אכלו מקצתן בבית ומקצתן חוץ לבית אם המכרז יושב על המפתן הוא מצטרף^{יד} לפי שהוא יכול לראות אלו ואלו בהפיכת פניו לכאן ולכאן והרי זה כמקצתן רואים אלו את אלו^{טו} שהוא נחשב מאלו ומאלו שהרי מוציא את כולם ידי חובתם^{טז}:

ד כל מקום שצטרפות ב' חבורות צריך שישמענו^{יז} שתיהן כל ברכת המזון^{יח} כביאור^{יט} מפי המכרז ולפחות ברכת הזן כמ"ש בס"ק^כ פ"ג וקצ"ג^{כא}.

ומי שלא שמע ברכת הזימון שהוא נכרז שאכלנו^{כב} משלו כביאור אינו יכול לענות עמהם ברוך שאכלנו אלא עונה אחרים אמנ^{כג} לדברי האומר כן בכריכו שבבית הכנסת^{כד} כמ"ש בס"ק^{כה} וז"ל וכבר נתבאר שם שאין דבריו עיקר^{כו}:

א משנה ברכות ג, א. מור ושילע ס"א.
ב ירושלמי ברכות פ"ז הל"ה. בה"ג ברכות פ"ז, ורבינו תנאל, והבא ברא"ש ברכות פ"ז. מור ושילע שם.
ג רבינו יונה שם ד"ה את הדין שמש. שילע שם. פ"ז ס"ק כ"ב.
ד וגמרא שם ע"ב. מור ושילע שם.
ה ראה מ"מ וציונים.
ו ירושלמי שם. מור ושילע שם.
ז רשב"א שם ד"ה הא רקתני בשם הראב"ד.
ח כדלעיל ס"ה קצ"ג ט"ב וט"ג.
ט כדלעיל ס"ה קמ"ו וט"ג.
י ב"ח ד"ה שתי חבורות. מ"ז ס"ק א. מ"א ס"ק ב.
יא סעף ה'.
יב אלא אם כן נקבעו אה"כ לאכול יחד בשלחן אחד, כמבואר בשילע ס"ה קצ"ג ט"ב ומ"א שם ס"ק ה'.
יג אף אף שגם בזה מועיל כשנקבעו השניים בשלחן אחד, כמבואר בשילע ונ"א שם.

יד טור מהירושלמי שם. שילע ס"ב.
טו ט"ז מ"א ס"ק ג. וראה גם לעיל ס"ה ט"ז.
טז פרישה ס"ה נה ס"ק ג.
יז תוס' ג, ב ד"ה שמש. רמב"ם הל' ברכות פ"ה ה"ב.
יח יח"א ס"ה ד.
יט רמב"ם שם.
כ סוף סעף י ט"ג.
כא סיום ס"ה זה בשעיר לא הגיע לידנו. וראה לקמן ס"ה ר מ"א וט"ג.
כב ראה לעיל ס"ה קצ"ג ט"ג. שהעיקר בהאמרים שגברך אינה ברכה בפני עצמה כלל, וראה מ"מ וציונים.
כג מ"א ס"ק ה'.
כד מ"א ס"ה ז' ס"ק א.
כה סעף ב'.
כו וא"כ גם כאן יענה עמהם ברוך שאכלנו כו' כיון שגם אבל. וז"ל לקמן ס"ה קצ"ג ט"ב. ואם לא אכל עונה אמנ לברכה, כדלקמן שם ס"א.